

NYTT OM MINERALER

TRE NYE MINERALER FRA SKJERPEMYR, GRUA,

OPPLAND

Av Harald O. Folvik
Hurdal, Norge

Skjerpemyr som mineralforekomst er tidligere beskrevet i STEIN1, og jeg skal derfor ikke gå nærmere inn på en beskrivelse av selve lokaliteten. Det skal alikevel nevnes at lokaliteten er vernet mot videre inngrep, slik at det i dag kun er lov å plukke med seg løsmateriale.

De nye mineralene som er funnet er følgende: (Formler fra Fleischer)²

HETAEROLITE	$ZnMn^{+3}_2O_4$
HYDROHETAEROLITE	$Zn_2Mn^{+3}_4O_8 \cdot H_2O$
HYDROTUNGSTITE	$H_2WO_4 \cdot H_2O$

De tre mineralene forekommer i en blanding, som er beregnet til 24:28:1, et forholdstall som bare gjelder for den stoffen som er undersøkt. Andre stoffer kan ha et annet forholdstall, selv om det er sannsynlig at Hydrotungstitt vil forekomme sparsomt.

Undersøkelser med SEM/EDS og med påfølgende XRD (Ved Seksjon for geologi, Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo.)³ avslørte en kjemi, som fremkommer i nedenstående oppstilling (På grunn av begrensningene som ligger i en undersøkelse med EDS, har jeg måtte substituere for innholdet av Hydrogen.):

Skjerpemyr
H₂O 1,47 (subst.)
Mn₂O₃ 61,90
WO₃ 1,11
ZnO 35,51
TOTAL 99,99

Dette gir følgende teoretiske formler (Oksydtall 327!!):

Hetaerolite $Zn_{1,031}Mn^{+3}_{1,949}O_4$
Hydrohetaerolite $Zn_{2,062}Mn^{+3}_{3,898}O_8 \cdot H_{2,154}O$
Hydrotungstite $H_{2,154}W_{0,916}O_4 \cdot H_{2,154}O$

Bildetverrsnitt ca4,5mm.

Mineralene forekommer som svart-brune "klumper", i en matrix av Kvarts og for det meste Goethitt (Limonitt). Blandingsmineralet har ingen uttrykte krystallformer, men kan ha mikroskopiske nåleformede krystaller av Hemimorphitt liggende festet på

Formula calculation based on Oxide W %							Hemimorphite ZnMnCO ₃	Hetaerolite ZnMn ₂ O ₄	Hydrohetaerolite ZnMn ₂ O ₄ ·H ₂ O	Hydrotungstite H ₂ WO ₄ ·H ₂ O	TOT
MINERAL LOCALITY	Tre nye for Norge Skjerpemyr		Oxygens per formula =		Oxy =	24*4					
File no.:	200307_02Skjerpemyr_pt1				327						
Oxide	GFW	Oxide Wt. %	Mole Units	Oxygen Units	Normaliz. Ox Units	Atom Units					
H ₂ O	18,015	1,47	0,08160	0,08160	15,61702	31,234 H					
Mn ₂ O ₃	157,874	61,90	0,39208	1,17625	225,12122	150,081 Mn+3	24*2	28*4	1	29	
WO ₃	231,848	1,11	0,00479	0,01436	2,74888	0,916 W			1	1	
ZnO	81,379	35,51	0,43635	0,43635	83,51288	83,513 Zn	24*1	28*2		81	
Totals		99,99	0,91482	1,70857	327,00000	265,744					

overflaten.

Referanser

Harald Folvik: Mineralene på Skjerpemyr (2005): STEIN nr.1 32.årgang, side 4.
Mandarino, Black (2004): Fleischer's Glossary of Mineral Species
NHM, Tøyen, Seksjon for Geologi, EDS file 200307_02Skjerpemyr_pt1